

Сезона 2016/2017

Четвртак, 9. фебруар 2017. године
Петак, 10. фебруар 2017. године
Задужбина Илије М. Коларца у 20 часова

Филхармонија и За авантуристе

Диригент: **Габријел Фелц**
Солиста: **Ђовани Солима**

Програм:

К. Шимановски: *Концертна увертира* оп. 12

Трајање: око 15 минута

Ђ. Солима: *Народне приче* за виолончело и оркестар

Трајање: око 30 минута

Б. Сметана: *Моја домовина* (одломци)

Вишеград
Влтава
Шарка

Трајање: око 40 минута

Концертмајстор: **Тијана Милошевић**

Вечерашњи *авантуристички* концерт започиње познатом *Концертном увертиром* Карола Шимановског, на коју се надовезују звуци виолончела Ђованија Солиме и воде нас до сунчане Италије. Путовање завршавамо у Чешкој где Беджих Сметана чека да нас поведе кроз звуке своје домовине.

Карол Шимановски (1882–1937), пољски композитор, рођен је у многобројној породици, од родитеља земљопоседника али и музичара аматера, који својој деци нису само пренели љубав према музици и уметности, већ су им подарили и најбоље образовање из датих области. Тако је Карол Шимановски након завршеног Варшавског конзерваторијума у Пољској, путовао по европским музичким центрима (Беч, Лондон, Париз) и пратио најновија дешавања и достигнућа на пољу музике. Током Првог светског рата истраживао је исламску културу, византијску уметност али и продубљивао своју критичку мисао изучавајући дела грчких филозофа, што је допринело одређеној слободи при компоновању у каснијем периоду.

Концертна увертира оп. 12 у Е-дуру прво је оркестарско дело Карола Шимановског. Скице ове композиције настале су 1904. године, оркестрација је завршена наредне године, а дело је премијерно изведено 1906. године у Варшави. У делу се могу препознати утицаји Вагнерове музике, као и дела Рихарда Штрауса, што је донекле било заједничко свим младим композиторима тог доба. Шимановски се делу вратио неколико година касније, и друга верзија *Концертне увертире* је премијерно изведена у Бечу 1919. године. Иако су музички критичари сматрали да ово дело не изражава композиторов таленат и умеће на најбољи начин, *Концертна увертира* је временом нашла свој пут до концертних дворана и публике, и данас је једно од омиљених дела многих оркестара широм света.

Ђовани Солима (1962) је италијански композитор и виолончелиста. Композицију је завршио на Конзерваторијуму у Палерму, а усавршавао се у Штутгарту и *Моцартеум* универзитету у Салцбургу. У његовим композицијама препознаје се утицај минимализма, али се могу наћи елементи италијанске народне музике, као и популарних жанрова (џеза, рокенрола).

Народне приче настале су 2009. године као поруџбина Будимпештанског фестивалског оркестра и диригента Ивана Фишера. Дело има нетипичну форму солистичког концерта за виолончело и оркестар јер је у једном ставу у којем се назире обриси ставова различитог карактера, односно одсека у којима доминирају различити музички материјали. Солистичка деоница је технички изузетно захтевна, и при томе је и импровизационог карактера, што солисту поставља у улогу наратора који својим инструментом слободно *приповеда* народне приче.

Моја домовина је циклус од шест симфонијских поема чешког композитора **Беджиха Сметане** (1824–1884), представника чешког романтизма и утемељивача чешке националне школе. Сметана је своје симфонијске поеме конципирао по узору на симфонијске поеме Франца Листа – комплексна симфонијска дела која музиком потцртавају одређену тему или програмски садржај. Програми поема из *Моје домовине* описују појмове и приче везане за чешки фолклор који је композитору био близак и изузетно занимљив за обраду, што се примећује и у остатку његовог опуса

(где се посебно издваја опера *Продана невеста*). Већ из самих наслова поема могу се наслутити њихови програми – *Вишеград* и *Табор* упућују на чешке географско-историјске локалитете, *Влтава* и *Из чешких лугова и гајева* у први план стављају чешке природне лепоте, док *Шарка* и *Бланик* обрађују народне легенде.

Вечерас ће на концерту бити изведене прве три поеме из циклуса – *Вишеград*, *Влтава* и *Шарка*. *Вишеград* описује истоимени дворца у Прагу у којем је било седиште чешких краљева. Поему започињу харфе евоцирајући Лумира, песника и лаутисту из чешких народних прича, након чега се излажу музички мотиви који се спорадично појављују током читавог циклуса. У *Влтави* Сметана користи технику тонског сликања којом звучно описује реку Влтаву од њеног настанка (мелодије флаута на почетку поеме представљају два потока од којих настаје река), њен проток кроз шуме и обронке (главна тема препознатљиве мелодије), пролазак кроз Праг подно прашких двораца и мостова, и напослетку ушће у Елбу на чешко-немачкој граници. *Шарка* носи назив по истоименој јунакињи чешке легенде, у којој она изазива кнежевског витеза Цтирада. Шарка га својом лукавошћу надмудрује, побеђује Цтирада и његове саборце и ратне успехе оглашава победничким рогом.

Ана Ђорђевић*

*У сезони 2016-17, Београдска филхармонија пружа прилику одабраним младим музиколозима да писањем програмских коментара обогате своју стручну праксу.